Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
"Муслюмовская гимназия"
Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан

Рассмотрено
Руководитель ШМО
____
Авзалова З.З.
Протокол №1 от 28.08.2023

Согласовано
Укыту эшләре буенча директор урынбасары:
____
Миннегалиева Л.Р.

Утверждено
Директор гимназии
____
Мирзаянов А.Ф
Приказ № 153 от 31.08.2023

Программа внеурочной деятельности по родному(татарскому)языку
"ЭЗЛӘНҮ ЮЛЫНДА"
для 8 классов

Дәрестән тыш эшчәнлек курсының планлаштырыла торган нәтиҗәләре:

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр:

- укучының җаваплылык хисен активлаштыру;
- укуга һәм хезмәткә уңай мөнәсәбәт булдыру;
- баланың үзаңын үстерү, милләтне, ватанны яратырга өйрәтү, горурлык һәм гражданлык хисләре тәрбияләү;
- әхлак нормаларын, җәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен төшендерү;
- төрле чыганаклардан (сүзлекләр, энциклопедияләр, интернет-ресурслар һ.б.) танып-белү һәм коммуникатив ихтыяҗларны канәгатьләндерерлек мәгълүматлар табарга күнектерү.

Универсаль уку гамәлләре формалаштыру буенча планлаштырыла торган нәтиҗәләр:

Танып-белү гамәлләре:

- әдәби әсәрне дөрес аңлап уку һәм анализлау;
- дөрес нәтиҗәләр чыгару, гомумиләштерү;
- сәбәп-нәтиҗә бәйләнеше булдыру;
- үз фикереңне исбатлый һәм яклый алырга күнектерү;
- әсәр хакында дөрес фикер йөртә алу.

Коммуникатив гамәлләр:

- иптәшеңне тыңлый, ишетә белү, ишеткәнен үз фикере белән чагыштыру;

- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнү һәм дөрес юлны сайлау;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белү;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итү;
- төркемнәргә берләшү, бер фикергә килә белү;
- өлкәннәр һәм яшьтәшләрең белән продуктив уртак гамәл оештыру;
- текст буенча сораулар бирә белү.

Регулятив гамәлләр:

- өстәмә уку һәм үзлегеңнән белем алуны планлаштыра белү;
- аларны башкару чараларын белү һәм анализлау;
- план буенча эшли белү;
- үз фикерләреңне мөстәкыйль дәлилләү;
- үзанализ һәм үзбәя булдыру.

метапредмет нәтиҗәләр:

- язу һәм сөйләм осталыгын үстерү, мәсьәләне аңлый, гипотеза куя, материалны төркемли, үз фикерен дәлилли, кирәк икән – үзгәртә-төгәлләштерә, нәтиҗәләр чыгара, материалны гомумиләштерә белергә, үз хисләреңне сүзләр ярдәмендә аңлата алырга һәм бер үк вакытта башкалар белән бергәләп эшләргә күнектерү;
- баланың үз эшчәнлеген һәм әйләнә-тирәдәге тормышны мөстәкыйль бәяли белүенә, мөстәкыйль карарлар кабул
- итә һәм аларны җиренә җиткереп үти алуына ирешү;
- төрле чыганаклар белән эшләргә, аларны табарга, мөстәкыйль рәвештә кулланырга, төркемләргә, чагыштырырга, анализларга һәм бәяләргә өйрәтү.

предмет нәтиҗәләре:

- фикер алышуда катнашырга, оппонентларның фикерен исәпкә алып, үз карашларын расларга һәм дәлилләргә, әдәбият белеме төшенчәләренә мөрәҗәгать итәргә өйрәтү.
- милли әдәбияттагы рухи-әхлакый кыйммәтләрне күңелдән уздырып кабул итәргә өйрәтү;
- өйрәнелгән әсәрләрне шәрехли белүенә ирешү;
- автор позициясен ачыклый алу һәм аңа үз мөнәсәбәтеңне булдыру күнекмәсен формалаштыру.
- әдәби әсәрнең образлы табигате хакында гомуми мәгълүматый күзаллау булдыру, аның эстетик кыйммәтен тою хисе тәрбияләү;
- баланың әдәби текстны эстетик бөтенлекле, шул ук вакытта әдәби һәм тел-сурәтләү алымнарының, образлылыкның үзенчәлекләрен һәм әһәмиятен аңлап бәяли белүенә ирешү;
- рус һәм татар телендәге әдәби әсәрләрне чагыштырып бәяләргә, геройларның, әхлакый идеалларның охшаш һәм аермалы якларын билгеләргә өйрәтү.

предметара нәтиҗәләр:

укучыларда әдәбиятны сәнгатьнең башка төрләре ярдәмендә мөстәкыйль үзләштерерлек күнекмәләр булдыру һәм әдәбият–сәнгать белән даими кызыксыну формалаштыру;

- татар теленә бәйләнештә, туган телнең матурлыгына һәм байлыгына хөрмәт тәрбияләү;
- мәдәниятара бәйләнешләрне саклау, укучының башка милләтләр мәдәнияте һәм әдәбиятыннан мәгълүматлы, башка халыкларның сүз сәнгатенә хөрмәтле мөнәсәбәттә, толерант булуына ирешү.

Программаның эчтәлеге:

№	Тема	Эчтәлек	Сәгать саны
1	Проект эшчәнлеге.	Проектлар эшләргә өйрәнү. Проект эшендә ахырдан килеп чыгачак продукт турында күзаллау булдыру. Проектны тормышка ашыру буенча эшне оештыру	4
2	Фәнни-тикшеренү эшчәнлеге.	Проблемага караган теорияне өйрәнү, методика сайлау, материал туплау, анализ ясау, нәтиҗәләр чыгару.	10
3	Олимпиадага әзерләнү.	Төрле авырлыктагы биремнәр эшләү.	5
4	Сөйләм культурасы	Сөйләм этикасын өйрәнү	7
5	Атналыкка әзерләнү	Муса Җәлил, Габдулла Тукай туган көннәренә квест уен әзерләү	2
6	Китапханәгә бару.	Китапханәдә язучылар турында өстәмә мәгълүмат табарга өйрәнү.	1
7	Китап укучылар конференциясе үткәрү	Язучы иҗатын өйрәнү һәм башкаларга да тәкъдим итү	1
8	Музейга бару	Музейдагы экспонатларны өйрәнү	5

Дәрестән тыш эшчәнлекнең календарь-тематик планы

№	Бүлекләр исеме	Тема	Сәгать саны	Үткәрү формасы	Укучыларның эшчәнлек төрләре
1	Проект эшләргә өйрәнү.	Нәрсә ул проект?	1	Тренинг	Проектның ахырдан килеп чыгачак продукт турында күзаллау. (рәсем, презентация, китапнамә)
	Яраткан язучым проекты	Яраткан язучым	1	Китапханәгә экскурсия	Күзәтү, сораулар бирү, әңгәмәдә катнашу
2	Проект эше	Тема!? Син кайда?	1	Тренинг	Тема эзләү, исем кую

	темалары				
3	Проект яклап чыгыш ясау	Чыгыш ясаганда үзеңне ничек тотарга?	1	Мастер - класс	Чыгыш әзерләү, чыгыш ясау
4	Якташ язучылар иҗатыннан яраткан әсәрем проекты.	Минем яраткан китабым	1	Конференция	Презентация әзерләү , китапнамә төзү, китапны укып тәкъдир итү
5	Фәнни-тикшеренү эшчәнлеге.	Фәнни-тикшеренү эшен ничек эшләргә?	1	Тренинг	Иҗади эш:интернет материалларын өйрәнү, анализ ясау, фәнни эшнең асылына төшенү
6	Текст белән эш.	Образлы сурәтләү чаралары.	1	Әңгәмә. Доклад яклау. Диспут. Түгәрәк өстәл.	Аңлатмалы сүзлек һәм башка чыганаклар белән эш Әдәби текстлар язып карау
7	Текст белән эш.	- Эпитет һәм чагыштырулар. - Синонимнар. Антонимнарның образлы сөйләмдәге роле. - Омонимнар, аларның төрләре (омографлар, омофоннар, омоформалар).	1	Викторина. Әңгәмә. Түгәрәк өстәл.	Тезмә һәм чәчмә әсәрләрне анализлау
8	Текст белән эш.	Дөньяны танып-белүдә образлы фикер йөртү	1	Әңгәмә. Түгәрәк өстәл.	Әдәби әсәрдән үзеңнең текстыңны тәкъдим итү.
9	Троплар – матур сөйләмнең алтын бизәкләре:	Метафора, метонимия, синекдоха. -Аллегорияләр. Эзоп теленең үзенчәлекләре.	1	Дебатлар.	Дебат үткәрү. Һәр команда үзенең фикерен яклый, каршы якны кире кага.

		- Ирония һәм парадокс, аларның үзенчәлекләре.			
10	Р. Фәхреддин мирасы белән танышу	Гыйбрәтле сүзләр	1	Риза Фәхретдин музеена экскурсия.	Р. Фәхреддин мирасын өйрәнү.
11	Шул вакытта шулай диясе калган!	Уйнап сөйләсәң дә, уйлап сөйлә.	1	Интеллектуаль ярыш	Интернеттан , газетадан төрле кызыклы материаллар табу, фикер алышу, тормыштан ситуацияләр сәхнәләштерү.
12	Т.Миңнуллин “Утырып уйлар уйладым” (публицистик язмалар китабына күзәтү, язмаларын уку).	Журналист эзләнүе	1	Газетага мәкалә язу	Иҗади эш эшләү.
13	Ник Вуйчичның 20 көчле цитатасы	Сине үз гамәлләрең шатландырсын һәм илһамландырсын.	1	Шагыйрь Мөҗәһит Әхмәтҗанов белән очрашу.	Очрашу, күзәтү, сораулар әзерләү, иҗат итү.
14	Фәнни-тикшеренү эшчәнлегенең бер төре буларак шәҗәрә тәзү	Безнең тамырлар	1	Мастер - класс	Шәҗәрә төзү
15-19	Олимпиадага әзерләнү.	Олимпиадага әзерләнәм	5	Тренинг Кейс Түгәрәк өстәл	Биремнәр эшләү
20-	Сөйләмдә сүзнең	Матур сөйли белү дә бер	2	Квест	Татар теле атналыкларында укучылар

22	тоткан урыны һәм көче	сәнгать			алдында чыгыш
23	Сөйләм культурасына өйрәнәбез	Сөйләм тәртибе этикасы	1	квест	
24	Сөйләм культурасы	Башка кеше сөйләмен кабул итү һәм бәяләү.	1	Язучылар белән очрашу	Тыңлау, сораулар бирү
25	Сөйләм культурасы	-Аудиториядә (кешеләр каршында) чыгыш ясау (күрү контакты, тавыш контакты).	1	Тренинг	Чыгыш ясау
26	Әңгәмә кору һәм бәхәсләшү нигезләре.	Бәхәсләшә беләсеңме?	1	Түгәрәк өстәл	Төрле ситуацияларга диалоглар төзү
27-28	Атналыкка әзерләнү	Муса Җәлил, Габдулла Тукай туган көннәре	1	Квест уен	5-6 нчы сыйныф укучылары белән бәйрәм әзерләү; биремнәр, шигырьләр, җырлар өйрәтү
29	Китапханәгә бару.	Күренекле шәхесләр белән очрашу	1	Экскурсия	Сораулар әзерләү, очрашу, аралашу
30	Китап укучылар конференциясе	Минем яраткан әсәрем	1	Конференция	Бирелгән әдәби әсәрне уку, биремнәр әзерләү, чыгыш ясау
31-35	Музейга, авылымның истәлекле урыннарына экскурсия	Авылың тарихын беләсеңме?	1	Экскурсия	Күзәтү, әңгәмә